๒. คำปราศรัยของอาจารย์ผู้ปกครองในวันเปิดภาคการศึกษา

ในปีการศึกษานี้ ผมรู้สึกมีความยินดีมากที่ได้มาเห็นพวกเรามาอยู่พร้อมหน้ากันในวันนี้, และได้เห็นตัวอย่างอันดีงามซึ่งท่านนักศึกษาทั้งหลายที่นั่งอยู่ในที่นี้. ในวันหนึ่งข้างหน้าจะต้องได้รับผลตอบแทนที่ท่านได้ฝึกได้พร่ำรับการสอนจากคณาจารย์และท่านทำตัวดี, มีธรรมะดีและได้รับความสำเร็จอย่างนักศึกษาซึ่งได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่นั่งอยู่แถวข้างหน้านี้. เป็นความปลื้มปีติของอาจารย์ผู้ปกครองเป็นอย่างยิ่งที่ได้เห็นความสำเร็จของนักศึกษาเหล่านี้, ซึ่งจากไปเป็นแพทย์ฝึกหัด, แพทย์ประจำบ้าน, เป็นตัวอย่างที่ดีต่อไป. เขาเหล่านี้เป็นเงาที่อยู่กับท่าน เป็นเงาที่ท่านจะมองเห็นตลอดเวลา.

วันนี้ผมก็ไม่ทราบว่าจะพูดอะไร, จะเริ่มต้นด้วยอะไร เนื่องจากท่านเป็นคนมีสติปัญญาดีอยู่แล้ว, เป็นหนึ่งในบรรดานักศึกษาของประเทศชาติ, ที่ได้รับเลือกเข้ามาศึกษาในสถาบันอันมีเกียรติและชื่อเสียงแห่งนี้. ท่านคณบดีท่านได้พูดถึงหน้าที่ซึ่งตรงกับใจผม ซึ่งอยากจะพูดกับคุณในเรื่องหน้าที่เหมือนกัน. ท่านคณบดีได้กล่าวว่าเรามีหน้าที่อะไรบ้าง. ผมจะขอเสริมในเรื่องหน้าที่ที่ท่านกล่าวสักเล็กน้อย. หน้าที่ของท่านไม่แต่เพียงที่จะทำงานให้ตรงต่อเวลา, มีการศึกษาที่สอดคล้องกันไปแล้ว, หน้าที่ของท่านจะต้องมองไปข้างหลังด้วย. หมายความว่านักเรียนปีที่ ๔ ก็มองไปข้างหลังไปหานักเรียนปีที่ ๓. นักเรียนปีที่ ๓ ก็หันหลังไปหาน้องปีที่ ๒, และเช่นเดียวกันนักเรียนปีที่ ๒ ก็ต้องให้ความโอบอ้อมอารีแก่น้องใหม่ที่เข้ามาร่วมด้วย. อย่างไรก็ตามผมอยากจะเรียนย้ำถึงหน้าที่อีกอันหนึ่ง ซึ่งเป็นการเรียนเชิงปฏิบัติการ. ไม่ใช่หมายความว่า นักเรียนต้องทำตัวของตัวเองให้มี แอ็คติวิตี้ โดยไม่มีใครคอยสนับสนุนอยู่. แอ็คติวิตี้ หมายความว่าถึงสมมุติว่าเราเข้ามาอยู่ในดินแดนสี่เหลี่ยมอันนี้, ในสถาบันแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, สิ่งที่เราจะคุยกันไม่ได้หมายความถึงว่าหนังวันนี้เรื่องไหนดีหรือว่าเมื่อคืนนี้รายการโทรทัศน์อะไรดีเราควรจะพูดถึงสิ่งที่เราควรจะพูดในขณะที่เราเรียนวิชานั้น ๆ อยู่, นั่นเป็นการเรียนเชิงปฏิบัติการของนักเรียนอันหนึ่งที่ต้องคุยปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน. สิ่งใดที่เราคิดว่ามันผิด, สิ่งใดที่เราคิดว่าตำราแพทย์อาจจะยังไม่ถึงสิ่งที่เรากำลังเรียนอยู่, เราก็หันมาหาพี่ซึ่งอยู่ใกล้หรือสูงกว่า และในที่สุดถ้าครูอาจารย์

ที่อยู่ใกล้ ๆ กับท่าน. อันนี้เป็นหน้าที่อีกอันหนึ่งนอกจากรักตัวเองที่จะให้มีความรู้เพิ่มขึ้นแล้ว ก็ให้การเรียนเชิงปฏิบัติการนั้นไปรักหมู่รักคณะต่อไป. อันนี้เป็นจุดเริ่มต้น. ทุกท่านก็ทราบดีอยู่แล้วว่าเส้นตรงเกิดจากจุดหลาย ๆ จุด. เพราะฉะนั้นเราเริ่มจากจุดนี้. หน้าที่อีกอันหนึ่งคือกาลและเทศะ, อันนี้ไม่ต้องพูดให้มาก. แต่ผมอยากจะขอย้ำว่าในหน้าที่ของพวกเรานอกจากจะเรียนรักหมู่รักคณะแล้วควรจะรู้จักกาลเวลา, อันนี้เป็นหน้าที่สำคัญ. ครูมีหน้าที่. ครูที่ดีจะต้องรู้จักการสอนเด็กให้อยู่ในหน้าที่และกาลเทศะด้วย. เพราะฉะนั้นนักเรียนปี ๓ ที่เพิ่งขึ้นมาตอนที่ผมจะสอน, ผมมักจะพูดเสมอว่าผมมีดีอะไรเพื่อให้เกิดความเชื่อถือหรือศรัทธา. อันนี้มาจาก ดร. ชวาล ที่เขียนไว้ในปรัชญา "เทคนิคการวัดผล". นักเรียนก็ทราบแล้วว่าคืออะไร. แต่ความหมายของ ปรัชญานั้นไม่เหมือนกัน, แล้วแต่กาลเทศะ. ปรัชญาของผมในที่นี้คือความเชื่อถือ. นักเรียนที่นั่งอยู่ในที่นี้ในเวลาอันใกล้จะเขยิบฐานะขึ้นไปจนกระทั่งเป็นแพทย์ และเป็นแพทย์ที่ดีต่อไป. เมื่อผมเชื่ออย่างนี้แล้วผมก็สร้างหลักสูตรขึ้นมาเพื่อให้ความเชื่อถือของผมเป็นไปตามสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นจริง. เมื่อสร้างหลักสูตรขึ้นมาแล้ว ผมก็เริ่มสอนตามหลักสูตรนั้น. เมื่อสอนเสร็จแล้วก็มีการสอบเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ, อย่างเช่นท่านคณบดีอยากเห็นนักเรียนทั้งหมดเหล่านี้ได้เรียนชั้นละปี, สำเร็จด้วยดี, จึงได้ให้รางวัลความดีอย่างท่านที่นั่งแถวหน้าดังกล่าวแล้ว. เมื่อผมสอนและสอบเสร็จแล้ว, การทดสอบของผมก็มักจะออกไปหาพวกที่จบแล้ว อาจจะอยู่ตามต่างจังหวัดจะได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์กับสิ่งที่เราได้พยมา, และนอกจากนั้นแล้วนโยบายโอกาสที่ไปอยู่ต่างประเทศก็ยังเรียกให้มาหาหรือมาหาเอง, เพื่อทดสอบสิ่งซึ่งผมได้สอนให้ไปนั้นมีประโยชน์อะไรบ้างทั้งในและนอกประเทศ. อันนี้เป็นปรัชญาอันหนึ่งที่ประทับใจผมอยู่ตลอดเวลา. นักเรียนทั้งหลายผมมีความยินดีอย่างยิ่ง. ท่านจะรู้สึกว่าผมได้พูดไปจากใจจริง เพราะว่าในครั้งหนึ่งก่อนที่ผมมายืนพูดในที่นี้นั้นผมเคยอยู่ในฐานะเดียวกับท่านมาก่อน, ไม่ใช่ว่าจะขึ้นพรวดพราดขึ้นมายืนพูดในฐานะอาจารย์ผู้ปกครองเลย. ดังนั้นในวันสำคัญวันหนึ่งคือวันนี้เป็นวันเปิดภาคการศึกษา, ผมขอต้อนรับน้องใหม่คือปีที่ ๑ ที่ได้ยากยั่น

ที่ได้พยายามจนได้มานั่งในที่นี้, รวมทั้งนักเรียนกายภาพบำบัด, ที่ได้มาอยู่ร่วมกันในสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์และเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย. ผมอยากจะกล่าวต่อไปอีกสักนิดเพื่อสะกิดใจท่านนักศึกษาทั้งหลายในวันนี้. คือว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนที่พระองค์จะทรงตรัสรู้ในวันวิสาขบูชาที่เพิ่งผ่านไปเมื่อไม่กี่วันมานี้เอง พระองค์ทรงใช้เวลานานเท่าใดมีใครทราบหรือไม่. ผมมาพูดวันนี้คล้ายกับมีอะไรมาดลใจผม. พระองค์ทรงใช้เวลานานถึง ๖ ปี ซึ่งเป็นเวลาพอกับการเรียนแพทย์, ซึ่งจะต้องตั้งใจเรียนด้วยความยากยั่นพากเพียรภายหลังจบเตรียมอุดมศึกษาแล้ว. ความสำเร็จอันนี้ผมขอให้นักศึกษาฝังไว้ในใจว่าเรามาอยู่ในที่ที่ดีที่สุดแล้ว, ควรจะป่วารณาตัวเองว่าเราจะต้องทำให้ดีที่สุด, ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเอง, ต่อเพื่อนและหมู่คณะ. และจงนึกไว้เสมอว่าเรามาเรียนหมอเพื่ออะไร, เป็นหมอเพื่ออะไร. ในที่สุดนี้ขอให้ท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นี้จงประสบความสำเร็จและเป็นแพทย์ที่ดีต่อไป.

ศจ. น.พ. พิสิฏฐ์ วิเศษกุล
(อาจารย์ผู้ปกครอง)